

Kréta ve starověkém Řecku

Dějepis | 6. třída

Cíle hodiny

- Žák popíše geografickou polohu Kréty a vysvětlí její význam pro vznik starověké řecké civilizace.
- Žák uvede a porovná hlavní rysy minojské civilizace s rysy starověkého Řecka.
- Žák objasní důvody zániku minojské civilizace a její vliv na další vývoj starověkého Řecka.

1. Evokace (10 minut)

• Příběh o Minotaurovi a Théseovi

Aktivity:

1. Úvodní otázky pro zapojení žáků

- Zeptám se: "Slyšeli jste někdy o Minotaurovi? Co si o něm pamatujete?"
- Žáci sdílí své odpovědi, krátká diskuze o tom, co už znají (mýtus, labyrint, Knóssos).

2. Práce s obrázky

- Ukázka obrázku "Trůn Mínoa v paláci Knossos" a "Knossos - severní portikus".
- Diskuze: "Jak si myslíte, že palác v Knóssu souvisel s příběhem o Minotaurovi? Co by mohl symbolizovat labyrint?"
- Žáci navrhnou své hypotézy. Učitel může doplnit, že palác byl kulturním a náboženským centrem a mohl být inspirací pro mýtus o labyrintu.

3. Krátké shrnutí mýtu

- Ve stručnosti převyprávím příběh o Minotaurovi a Théseovi, zdůrazním propojení s Krétou a jejím palácem.
- Připojím otázku: "Proč myslíte, že se tento mýtus stal tak slavný? Co by mohl symbolizovat Minotaurus?"

4. Diskuze o významu mýtu

- Žáci ve dvojicích diskutují: "Jaký mohl mít příběh o Minotaurovi význam pro lidi na Krétě? Co mohli chtít tímto příběhem vyjádřit?"
- Sdílení odpovědí.

Kritéria úspěchu:

- Žáci aktivně přemýšlí o propojení mýtu s historií a kulturou Kréty.
- Žáci formulují alespoň jednu hypotézu o symbolice mýtu nebo jeho významu.

Způsob kontroly:

- Společné sdílení odpovědí ve třídě.
- Sebehodnocení: Žáci zhodnotí, zda dokázali formulovat hypotézu nebo přispět do diskuze.

The "cup bearer" fresco
Knossos Heraklion museum
Crete Greece
[Zdroj: Wikimedia](#)

Trůn Mínoa v paláci Knossos
[Zdroj: Wikimedia](#)

Bull leaping minoan fresco
archmus Heraklion
[Zdroj: Wikimedia](#)

Hadí bohyně
[Zdroj: Wikimedia](#)

Knossos - severní portikus
Zdroj: Wikimedia

Hadí bohyně
Zdroj: Wikimedia

Skok přes býka
Zdroj: Wikimedia

📄 Starověká Kréta - pověst o Minotaurovi: https://www.zsbystrice.cz/images/Kr%C3%A9ta_-_M%C3%ADnojsk%C3%A1_civilizace.pdf

2. Uvědomění (25 minut)

• Kréta - ostrov na křižovatce starověkého světa

Dvojice analyzují mapu mínojské Kréty:

- Poloha ostrova mezi Evropou, Asií a Afrikou
- Vzdálenost k pevnině
- Přístavy
- Úrodné oblasti

Práce s obrázky - zemědělství a obchod:

- Olivovník v Lunu - olivový olej jako vývozní artikl
- Réva vinná - víno jako vývozní artikl
- Stavba lodí - ukázka stavby lodí (přestože z jiného období, princip zůstává podobný)

Kréta, ostrov s úrodnými nížinami a příznivým podnebím, prosperovala díky zemědělství. Pěstovaly se zde olivy, z nichž se lisoval olej, a vinná réva, jejíž plody se zpracovávaly na víno. Tyto produkty, spolu s keramikou a textilem, se staly důležitým zbožím pro námořní obchod. Poloha Kréty na křižovatce námořních cest mezi Evropou, Asií a Afrikou umožnila Krétanům ovládat obchodní trasy a budovat bohatství. Díky strategické poloze a množství bezpečných přístavů se Kréta stala významným centrem obchodu ve starověkém světě.

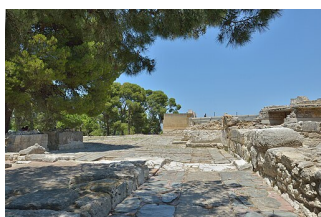
Otázky k mapě	Vzorové odpovědi
Jaké výhody měla Kréta díky své poloze?	Křižovatka námořních cest, blízkost tří kontinentů, kontrola námořních tras
Co mohli Krétané vyvážet?	Olivový olej, víno, keramiky, textil
Proč byla Kréta vhodná pro zemědělství?	Úrodná půda v nížinách, teplé podnebí, dostatek vody

Vyhodnocení:

- Dvojice sdílí své odpovědi
- Společná diskuze o významu polohy Kréty pro rozvoj civilizace

Severní vstup do Knossu
Zdroj: Wikimedia

Západní nádvoří v Knossu
Zdroj: Wikimedia

Mapa mínojské Kréty
Zdroj: Wikimedia

1600 let starý olivovník v Lunu
Zdroj: Wikimedia

Réva vinná
Zdroj: WikiMedia

Stavba lodí během první světové války
Zdroj: WikiMedia

Hra s hrnčířským kruhem
Zdroj: WikiMedia

Západ slunce nad Středozemním mořem, Holubí skály, Bejrút, Libanon
Zdroj: WikiMedia

☐ Význam Kréty v dějinách Evropy: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/4119-staroveka-kreta>

🌐 Starověké Řecko - Wikipedie: https://cs.wikipedia.org/wiki/Starov%C4%9Bk%C3%A9_%C5%98ecko

📖 Starověké civilizace - Kréta: <https://reckorim.estranky.cz/clanky/recko/kreta.html>

🌐 Kréta - Wikipedie: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A9ta>

• Zánik mýnojské civilizace

1. Práce s mapou - samostatně

- Žáci hledají na mapě ostrov Théra (Santorini)
- Vzdálenost od Kréty
- Zakreslení směru šíření tsunami

2. Badatelská aktivita - dvojice

Otázka	Možné odpovědi
Jaké následky může mít výbuch sopky na život obyvatel?	Zemětřesení, popel ve vzduchu, ztížené dýchání, zničení úrody, tsunami
Co se stane s budovami při zemětřesení?	Popraskání zdí, zřícení střech, zničení základů
Jak mohla vlna tsunami ovlivnit lodě v přístavech?	Potopení lodí, zničení přístavů, přerušení obchodu

3. Vyhodnocení - skupinové

- Dvojice sdílí své odpovědi
- Společně vytvoření seznamu následků přírodní katastrofy
- Propojení s předáním znalostí na pevninu - nutnost přesunu obyvatel

4. Kritéria úspěchu:

- Žák vysvětlí příčiny zániku mýnojské civilizace
- Žák popíše následky přírodní katastrofy
- Žák zdůvodní přesun obyvatel na pevninu

Mapa mýnojské Kréty
Zdroj: WikiMedia

Mykénský svět
Zdroj: WikiMedia

☐ Proč padla Mýnojská civilizace?: <https://www.memento-historia.cz/clanek/318/minojaska-kreta-proc-padla-nejvyspelejsi-civilizace-sveta>

☐ Historie antického Řecka - stručné dějiny: <https://www.mundo.cz/recko/historie-anticka>

- [Aktivita - Brainstorming](#) (~10 minut, zařadit podle tempa hodiny)

3. Reflexe (10 minut)

• Co nám Kréťané předali?

Dvojice žáků analyzují ukázky krétského písma (lineární A) a srovnávají s pozdějším řeckým písmem.

Materiály:

- o Ukázky krétského písma na tabulkách (lineární A)
- o Ukázky řeckého písma
- o Pracovní list s ukázkami

Otázky k zamyšlení	Možné odpovědi
Jaké znaky se podobají?	Některé symboly připomínají písmena alfa, beta, gama
K čemu mohlo písmo sloužit?	Záznamy o obchodu, náboženské texty, královské dekrety
Proč je důležité, že Kréťané měli písmo?	Rozvoj správy, obchodu, kultury, předání znalostí

Kritéria úspěchu:

- o Nalezení alespoň 3 podobností/rozdílů mezi písmy
- o Vytvoření hypotézy o využití písma
- o Formulace významu písma pro předání kultury

Způsob kontroly:

- o Dvojice si vzájemně představí své závěry
- o Společné shrnutí hlavních zjištění

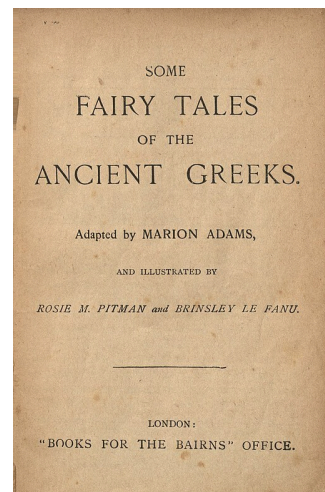
Starověké http://stary.zsvranov.cz/stranky/mistnosti/DU%202020.21/17%20od%2015.2/D6_od_15_2_staroveke_recko_Kreta_mykeny.pdf

☞ Řecko -
Kréta,
Mykény:

☆ Kvízy a aktivity o Krétě: <https://wordwall.net/cs-cz/community/starov%C4%9Bk%C3%A9-%C5%99ecko-kr%C3%A9ta>

☞ Zápis do sešitu: Kréta – Mínojská civilizace: <https://www.zs-brezinova.cz/foto/image/files/ukoly-6/D%20-%206.pdf>

• [Aktivita - Zpětná vazba](#)

Starověký řecký rukopis
Zdroj: [WikiMedia](#)

Nápady k samostatné práci pro žáky

Představte si, že jste archeologové, kteří objevili nový ostrov s civilizací podobnou mínojské. Popište polohu ostrova, jeho klima, zdroje a hlavní charakteristiky civilizace. Zamyslete se nad tím, jaké faktory by mohly vést k zániku této civilizace (přírodní katastrofy, války, nemoci). Navrhněte, jaké artefakty byste na ostrově hledali, abyste potvrdili své hypotézy o jejím zániku. Svě závěry shrňte v krátké zprávě.

☞ Tento domácí úkol propojuje znalosti o mínojské civilizaci s kritickým myšlením a vyjadřováním vlastního názoru. Žáci si procvičí dovednosti získané v hodině, konkrétně porovnávání historických jevů, hledání souvislostí a vyvozování závěrů. Úkol rozvíjí schopnost žáků analyzovat historické události a formulovat hypotézy o jejich významu. Tímto úkolem žáci prohloubí své znalosti o mínojské civilizaci, jejím vlivu na starověké Řecko a důvodech jejího zániku.